

5. СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА СТОЛИЧНОГО РАЙОНУ ЯК ЧИННИК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІЇ

Ю.І. Сологуб

Національний університет харчових технологій

Виходячи із соціально-економічного статусу кожного окремо взятого населеного пункту, можна стверджувати, що різні типи поселень мають досить різні можливості щодо забезпечення населення тим чи іншим набором послуг. Це, у свою чергу, безпосередньо відбивається на так званій притягальній силі кожного

15

окремо взятого поселення, котра й визначається саме рівнем повноти надання соціальних послуг населенню.

Той чи інший ранг поселення у соціально-економічному житті суспільства визначається не лише промислово-виробничою складовою в складній і багатогранній системі населеного пункту, а й соціальною, котра виражається через надання відповідного набору соціальних послуг населенню.

Ієрархічність структури обслуговування населення перебуває у взаємозв'язку з аналогічною ієрархічною будовою систем як виробничого так і розселенського характеру. Відповідно до цього можна виділяти місцеві, районні, міжрайонні, обласні, регіональні та державний центри обслуговування населення.

Існуюча територіальна організація обслуговування населення не обмежується лише визначенням територіальної та часової доступності закладів обслуговування населення, а й визначає відповідну економічну доступність того чи іншого набору послуг для населення не тільки в розрізі системи міських поселень, а також в існуючій сукупності сільських населених пунктів.

Таким чином, відбувається процес усе більшого посилення жорсткої стратифікації населених пунктів різноманітних систем розселення в ієрархічному плані на основі їхнього соціально-економічного статусу.

Наведені особливості соціально-економічного ранжування сукупності населених пунктів у наданні ними населенню тих чи інших соціальних послуг, досить чітко проявляються при розгляді особливостей функціонально-територіальної структури системи міжпоселенського обслуговування Столичного району.

Виходячи з того, що найбільшою силою притягання володіють великі та найбільші міста, котрі мають досить широкий спектр забезпечення матеріальних і духовних потреб населення, до статусу регіонального центру обслуговування населення Столичного району належить місто Київ, котрому, відповідно до його розміру та суспільно-економічної ролі в житті держави, належить і статус загальнодержавного центру обслуговування.

Київ має найбільшу зону соціально-економічного впливу на життя та розвиток периферійних відносно нього територій.

Статус обласних центрів обслуговування населення належить Житомиру та Чернігову як адміністративно-територіальним центрам відповідних областей. Решта населених пунктів Столичного району належить до міжрайонних, районних, а також місцевих центрів соціально-економічного обслуговування населення.

Районні та місцеві соціально-економічні центри, а до них відносяться великі села, селища міського типу, малі та середні міста, відіграють основну роль при забезпеченні існуючих соціальних потреб сільського населення, котре характеризується значною територіальною розосередженістю.

Згідно проведеного аналізу соціальної густоти послуг можна стверджувати, що у територіально-просторовій структурі системи соціальної інфраструктури району чітко простежується наявність значного ареалу притягання населення, центром якого є місто Київ.

У даному випадку можна говорити про планомірне та відцентрове (відносно столиці) зниження рівня соціальної щільності послуг із наступним посиленням їх відносно обласних центрів обслуговування, а саме Чернігова та Житомира. Таке планомірне пониження показника можна пояснити відцентровим ускладненням транспортної доступності в територіально-структурній системі центр-периферія, а також особливостями сучасного соціально-економічного рівня

життя населення держави.

16

Справа в тому, що економічна криза в країні призвела до значних негативних змін в існуючій мережі установ і підприємств соціальної сфери. Мало місце загальне пониження рівня забезпеченості великої кількості населених пунктів підприємствами соціальної сфери, що досить негативно відбилось на їхній суспільній привабливості, а відтак і на темпах залучення до них нових трудових ресурсів. У даній ситуації не потрібно також забувати про виникнення, у зв'язку з не перекриванням зон впливу двох сусідніх центрів обслуговування, так званих нейтральних територій, будучи приуроченими до яких, населені пункти значно втрачають у темпах свого соціально-економічного розвитку, а відтак не спроможні зайняти оптимального місця у функціонально-територіальній структурі існуючої системи розселення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоконь Ю.М. Регіональне планування: теорія й практика / Білоконь Ю.М. — К.: Логос, 2003. — 246 с.
2. Егоров А.Н. Город как социально-экономический объект управления / Егоров А.Н. — Донецк, НАНУ, ИЭН., 2001. — 134 с.